

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z powództwa Z. O.
przeciwko A. O.
o ustalenie istnienia stosunku pracy, wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 września 2024 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Płocku
z dnia 17 stycznia 2023 r., sygn. akt VI Pa 24/22,

**I. odrzuca skargę kasacyjną wniesioną co do pkt 2
zaskarżonego wyroku,**

**II. w pozostałej części odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej
do rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 grudnia 2021 r. (sygn. akt IV P 84/18) Sąd Rejonowy w Płocku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa Z. O. przeciwko A. O. o ustalenie istnienia stosunku pracy i wynagrodzenie:

I. ustalił, że powód Z. O. był zatrudniony u pozwanej A. O., prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą M., w okresie od 1 lipca 2013 r. do 15 marca 2016 r., na stanowisku kierowcy, z wynagrodzeniem 0,30 zł za każdy przejechany

kilometr, nie mniej niż minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w dacie zatrudnienia;

II. zasądził od pozwanej A. O. na rzecz powoda Z. O. kwotę 23.214,30 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 14 lutego 2018 r. do dnia zapłaty - tytułem wynagrodzenia;

III. w pozostałym zakresie powództwo oddalił;

IV. przyznał r.pr. E. K. ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Płocku kwotę 2.700 zł wraz z należnym podatkiem VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej na rzecz powoda z urzędu;

V. nie obciążył pozwanej kosztami procesu na rzecz powoda;

VI. wyrokowi w pkt I nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 1.850 zł.

Na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w Płocku z 29 grudnia 2021 r., Sąd Okręgowy w Płocku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 17 stycznia 2023 r. (sygn. akt IV Pa 24/22):

1. zmienił zaskarżony wyrok w pkt I w ten sposób, że oddalił powództwo o ustalenie istnienia stosunku pracy;

2. uchylił zaskarżony wyrok w pkt II, IV i VI i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Płocku Wydziałowi Cywilnemu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku do Sądu Najwyższego wywiodła strona powodowa, zaskarżając judykat w całości, zarzucając:

I. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.:

1. naruszenia polegającego na błędnej wykładni przez Sąd II instancji art. 22 § 1 i 1¹ k.p. poprzez uznanie, że nie zachodzą przesłanki do uznania, iż powód był zatrudniony u pozwanej na podstawie stosunku pracy, wyłącznie na podstawie przerw, wynikających z karty czasu pracy kierowcy oraz zakwestionowaniu twierdzeń przedstawionych przez świadków;

II. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

1. naruszenie art. 230, art. 232 i art. 241 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez pominięcie, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, i nie tylko powód, ale i pozwany winien przytaczać dowody na potwierdzenie swoich twierdzeń. Ponadto, jeżeli strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, Sąd może uznać te fakty za przyznane. Sąd jednocześnie, dochodząc do wniosku, że pozostają nierozstrzygnięte istotne kwestie wymagające wyjaśnienia, jak w niniejszym postępowaniu kwestia przerw w pracy powoda, może dopuścić dowód niewskazany przez stronę, przy czym Sąd orzekający może zarządzić powtórzenie lub uzupełnienie postępowania dowodowego, zwłaszcza jeżeli wskazuje na niewyjaśnione wątki w sprawie;

2. naruszenie art. 233 § 1 oraz art. 382 w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez ich błędną interpretację i dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego, bez przeprowadzenia postępowania uzupełniającego w zakresie materiału dowodowego i faktów niepodnoszonych i niebadanych uprzednio zarówno przez strony, jak i Sąd I instancji, a także bez wyjaśnienia okoliczności istotnych w sprawie, jak charakter przerw zaznaczonych na karcie pracy kierowcy.

Wskazując na powyższe, strona skarżąca wniosła o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II instancji w całości i orzeczenie, co do istoty sprawy zgodnie z treścią wyroku I instancji;

Bądź

2. uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II instancji w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania;

a także:

3. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych;

4. powołując się na przepis 398⁴ § 2 k.p.c. o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ w świetle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarga kasacyjna zdaniem strony skarżącej jest oczywiście uzasadniona.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca wskazała, że Sąd II instancji wydając skarżony wyrok z 17 stycznia 2023 r. (sygn. akt VI Pa 24/22), uwzględniający apelację A. O., błędnie zinterpretował przepisy prawa potwierdzające słuszność powoda w dochodzeniu

ochrony swojego interesu prawnego, w tym dyspozycję zawartą w art. 22 § 1 k.p. oraz szereg przepisów procesowych w zakresie dopuszczenia i oceny materiału dowodowego.

Zdaniem skarżącego Sąd II instancji zarzucił powodowi, że nie wyjaśnił i nie udowodnił faktu, iż na karcie kierowcy zostały zaznaczone przerwy w pracy, tym samym wykorzystał to na jego niekorzyść. Sąd podniósł tę okoliczność pomimo, że kwestia przerw nie była nigdy podnoszona przez stronę pozwaną, która nie wносиła również w tym zakresie zastrzeżeń do opinii biegłego i nie podnosiła nigdy okoliczności tego rodzaju i w tych okresach przerwy istniały. Tym samym kwestia ta nie wymagała dowodzenia przez powoda, który nie był obowiązany przytaczać twierdzeń na poparcie faktów popartych przez pozwaną, jak ciągłość wykonywania przez niego pracy.

Pismem z 15 maja 2023 r., w odpowiedzi na pismo Sądu Okręgowego w Płocku z 24 kwietnia 2023 r., strona powodowa doprecyzowała i sprostowała treść skargi kasacyjnej poprzez:

1. wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 44.465 zł zamiast kwoty 23.215 zł wskazanej w skardze kasacyjnej;
2. sprostowanie oczywistej omyłki wskazanej w nagłówku skargi, tj. wpisanie „Skarga kasacyjna powoda” zamiast „Skarga kasacyjna pozwanego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna strony powodowej w części zostaje odrzucona – jako niedopuszczalna, natomiast w pozostałej części nie kwalifikuje się do przyjęcia – celem jej merytorycznego rozpoznania.

W pierwszej kolejności, odnosząc się do punktu I przedmiotowego postanowienia stosownie jest wskazać, że zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c., skarga kasacyjna może być wniesiona od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. Sformułowanie "wyrok kończący postępowanie w sprawie" wyłącza dopuszczalność wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku drugiej instancji sądowej uchylającego wyrok sądu

pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2012 r., II UZ 47/11, LEX nr 1163338).

Natomiast zgodnie z treścią art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną strony powodowej wywiedzionej co do pkt 2 zaskarżonego wyroku jako niedopuszczalną.

Następnie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone

podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Strona skarżąca, formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Należy więc przypomnieć, że w motywach wniosku opartego na tej przesłance przedsądu powinien być zawarty wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie swych twierdzeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi

wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Strona skarżąca nie uzasadniła w sposób prawidłowy istnienia tej właśnie przesłanki przedsądu, a przede wszystkim nie wskazała odrębnie w naruszeniu jakich przepisów upatruje oczywistej zasadności skargi.

Podkreślić także należy, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kwestionowania wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, tak jak to ma miejsce w niniejszej sprawie, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest a *limine* niedopuszczalny (por. wyrok Sądu najwyższego z 3 kwietnia 2019 r., II CSK 95/18, LEX nr 2645127).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną w części, natomiast na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części.

[SOP]

[ms]